

TAHAP KEMAHIRAN METAKOGNITIF MURID TINGKATAN EMPAT DALAM PEMBELAJARAN BAHASA MELAYU*(Meta Cognitive Skill Level Form Four Students in Malay Language Learning)***NUR AISYAH MOHAMAD**Universiti Kebangsaan Malaysia
syahanz2511@yahoo.com**ZAMRI MAHAMOD**Universiti Kebangsaan Malaysia
d-zam@ukm.edu.my**Dihantar pada:**

13 Januari 2014

Diterima pada:

24 April 2014

Koresponden:d-zam@ukm.edu.my

Abstrak: Kajian ini bertujuan untuk mengkaji tahap kemahiran meta kognitif pelajar tingkatan empat ketika ketika mempelajari Bahasa Melayu. Seramai 299 pelajar tingkatan empat di lapan buah sekolah menengah kebangsaan dan agama di daerah Pasir Mas, Kelantan dijadikan responden kajian. Pelajar dipilih secara rawak mudah. Soal selidik digunakan bagi mengumpul data. Data dianalisis secara deskriptif untuk mendapatkan nilai peratusan, min, sisihan piawai dan tahap meta kognitif murid. Hasil kajian menunjukkan bahawa pelajar memiliki kemahiran meta kognitif yang tinggi dalam pembelajaran Bahasa Melayu. Pelajar menggunakan kemahiran memantau, menilai dan regulasi ketika mempelajari Bahasa Melayu. Dengan kesedaran kemahiran meta kognitif yang tinggi, secara tidak langsung menarik minat pelajar untuk belajar Bahasa Melayu dan seterusnya meningkatkan pencapaian Bahasa Melayu mereka. Oleh itu, setiap guru Bahasa Melayu perlu mengeksploitasi kemahiran meta kognitif pelajar supaya mereka berminat dan bermotivasi untuk mempelajari Bahasa Melayu.

Kata kunci: Kemahiran meta kognitif, memantau, menilai, regulasi sendiri, mata pelajaran Bahasa Melayu

Abstract: This study aimed to investigate the meta cognitive skills to form four students in learning when the Malay Language. A total of 299 form four students from eight secondary schools and religion in the Pasir Mas, Kelantan made respondents. Students are selected randomly. Questionnaires were used to collect data. Data were analyzed descriptively to get the percentage, mean, standard deviation and meta cognitive level students. The results showed that students have high meta cognitive skills in learning the Malay Language. Students use the skills of monitoring, evaluation and regulation in learning Malay Language. With high awareness of meta cognitive skills, indirectly motivate students to learn Malay Language and thereby improving their performance. Therefore, every Malay Language teachers should exploit the meta cognitive skills of students so that they are interested and motivated to learn Malay Language.

Keywords: Meta-cognitive skills, monitoring, evaluating, self regulation, Malay Language

PENGENALAN

Kemahiran meta kognitif seseorang adalah berbeza mengikut individu. Kemahiran ini bukan sahaja dipercayai dilahirkan secara semula jadi, malah ia boleh dipelajari daripada pengalaman pembelajaran seseorang (Saemah 2004). Dengan itu, kemahiran ini harus diberi penekanan, terutamanya dalam proses pengajaran dan pembelajaran. Kajian yang dilakukan oleh Saemah (2004), Sahlan (2012) dan Shafee (2012) mendapati pelajar sering menghadapi masalah pembelajaran, terutamanya dari segi pengamalan dan pengaplikasian strategi pembelajaran yang efektif ketika belajar. Misalnya kajian Saemah (2004) mendapati kumpulan pelajar dewasa yang menuntut ilmu di institusi pengajian tinggi sepatutnya telah menguasai kemahiran meta kognitif, tetapi malangnya secara realiti masih terdapat mereka yang mempunyai rekod pencapaian akademik yang rendah. Malahan, terdapat antara subjek yang diajar mencatatkan kadar kegagalan yang amat merisaukan. Antara faktor kegagalan pelajar dalam pelajaran adalah berpunca daripada masalah meta kognitif. Mereka yang gagal ini tidak mempunyai kemahiran meta kognitif yang baik. Ia juga tidak diajar secara formal dalam sistem pendidikan Malaysia.

Justeru, unsur meta kognitif perlu didedahkan dan diberi penekanan dalam proses pengajaran dan pembelajaran. Kemahiran meta kognitif merupakan satu kemahiran yang boleh dipelajari. Setiap guru termasuk guru Bahasa Melayu boleh membantu pelajar mengaplikasikan kemahiran meta kognitif dalam setiap pengajaran mereka. Hal ini penting kerana pelajar yang menguasai kemahiran meta kognitif seharusnya dapat memperbaiki pembelajarannya dari semasa ke semasa. Sekiranya pelajar dapat menguasai bagaimana hendak menggunakan kemahiran ini dalam pembelajaran Bahasa Melayu, maka pencapaian mereka secara tidak langsung akan meningkat.

PENYATAAN MASALAH

Kemahiran membaca dan kefahaman merupakan salah satu kemahiran yang sangat penting dalam menentukan kejayaan pembelajaran, keupayaan berfikir secara kritis dan kreatif, dan seterusnya dalam pencapaian akademik dan daya intelek seseorang individu. Kepentingan dan pengaruh penguasaan kemahiran ini sangat jelas dan terbukti dalam sistem pendidikan yang mementingkan pencapaian akademik sebagai ukuran kejayaan pendidikan seseorang individu. Pelajar yang mempunyai masalah dalam pemahaman bacaan akan juga menghadapi masalah dalam pembelajaran, menyebabkan keupayaan berfikir juga terhad, dan seterusnya mendapat tahap

pencapaian yang kurang memberangsangkan dalam pelajaran. Hal ini membawa kepada masalah tidak berminat belajar, putus asa dan seterusnya terus tercicir daripada arus pembelajaran yang berlaku di dalam kelasnya (Zamri 2012).

Aktiviti membaca merupakan pelakuan belajar yang sangat penting dan banyak dilakukan di peringkat sekolah menengah. Pada peringkat ini tumpuan pendidikan adalah untuk mendedahkan dan menyediakan murid dengan pengetahuan dan kemahiran dalam pelbagai bidang kandungan mata pelajaran yang lebih luas dan secara yang lebih khusus. Pelajar pada peringkat ini, perlu lebih banyak membaca secara sendirian atau berdikari dalam memahami, mengingat, mentafsir, menghurai dan menilai konsep-konsep mengumpul maklumat, menghubungkan kait idea-idea, dan membuat rumusan bagi setiap bahan bacaan mengikut mata pelajaran atau bidang kandungan. Hal ini bukanlah satu yang mudah bagi murid yang mempunyai masalah dalam kemahiran bacaan dan kefahaman.

Kebolehan memproses kefahaman yang kurang baik ini mungkin disebabkan para pelajar tidak mempunyai pengetahuan dan kemahiran yang cukup berkesan tentang strategi membaca yang betul (Yahya 2007). Kemungkinan juga para murid ada mempunyai serba sedikit pengetahuan strategi melalui pengalaman dan pembelajaran yang dilalui, tetapi tidak tahu cara menggunakan strategi tersebut dengan betul dan berkesan. Kekurangan pengetahuan dan kemahiran menggunakan strategi, ditambah pula dengan masalah tidak atau kurang mengetahui isi pelajaran turut menyumbang kepada kegagalan pelajar dalam sesuatu pembelajaran.

Dapatan kajian lepas menunjukkan bahawa pelajar mempunyai pengetahuan yang diperlukan untuk menyelesaikan masalah, tetapi gagal untuk mengaplikasikannya dengan betul kerana mereka gagal untuk melaksanakan proses meta kognitif atau kekurangan kemahiran meta kognitif. Hal ini membuktikan bahawa meta kognitif adalah aspek penting yang perlu mendapat perhatian kerana meta kognitif dikatakan berupaya meningkatkan keterampilan dan prestasi pelajar dalam penyelesaian masalah dalam pembelajaran Bahasa Melayu.

TUJUAN DAN OBJEKTIF KAJIAN

Kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti tahap kemahiran meta kognitif pelajar tingkatan empat dalam pembelajaran Bahasa Melayu. Sebanyak tiga tahap meta kognitif dikaji, iaitu proses memantau, menilai dan regulasi pelajar. Secara khusus, objektif kajian ini adalah untuk:

1. Mengenal pasti tahap kemahiran metakognitif secara keseluruhan (memantau, menilai dan regulasi) dalam kalangan pelajar tingkatan empat dalam pembelajaran Bahasa Melayu.
2. Mengenal pasti tahap kemahiran meta kognitif memantau pelajar tingkatan empat dalam pembelajaran Bahasa Melayu.
3. Mengenal pasti tahap kemahiran meta kognitif menilai pelajar tingkatan empat dalam pembelajaran Bahasa Melayu.
4. Mengenal pasti tahap kemahiran meta kognitif regulasi pelajar tingkatan empat dalam pembelajaran Bahasa Melayu.

METODOLOGI

Kajian ini adalah bertujuan untuk mengenal pasti tahap kemahiran meta kognitif pelajar tingkatan empat ketika mempelajari Bahasa Melayu. Kajian ini menggunakan kaedah tinjauan dengan menggunakan borang soal selidik terhadap pelajar yang dikenal pasti dapat memberikan maklumat yang diperlukan bagi menjawab persoalan kajian yang dibentuk. Analisis deskriptif dengan data peratusan, sisihan piawai dan min digunakan. Kajian ini telah dijalankan di empat buah sekolah menengah kebangsaan dan empat buah sekolah menengah agama sekitar daerah Pasir Mas, Kelantan. Seramai 299 orang pelajar tingkatan empat yang kajian terdiri daripada pelajar lelaki dan murid perempuan yang dipilih secara rawak mudah dijadikan responden kajian.

Soal selidik 'State Meta Cognitive Inventory' yang dibina oleh O'Neil dan Abedi (1996) diadaptasi untuk mengenal pasti tahap kemahiran meta kognitif responden daripada tiga aspek, iaitu kemahiran memantau, menilai dan regulasi. Instrumen yang telah diubah suai ini mengandungi 39 item yang berbentuk skala Likert. Kemahiran memantau merujuk kepada kemahiran untuk mengawasi apa yang diwakilkan secara mental di dalam minda seseorang di mana ia boleh dikeluarkan sebagaimana yang disimpan di dalam minda seseorang murid. Kemahiran menilai pula ditafsirkan sebagai proses mengimbas kembali untuk menentukan kualiti produk dan proses berfikir yang telah dilalui. Kemahiran regulasi merujuk kepada seseorang itu membuat pengubahsuaian terhadap pemikirannya berdasarkan kepada pengetahuan mereka tentang diri mereka sendiri dan strategi (bagaimana dan mengapa mereka perlu menggunakan strategi yang tertentu).

Soal selidik ini terdiri daripada dua bahagian. Bahagian A adalah mengenai biodata responden. Bahagian B ialah soal selidik berkaitan kemahiran metakognitif. Terdapat 39 item, iaitu 7 item kemahiran memantau, 13 item kemahiran menilai dan 19 item kemahiran regulasi. Skala Likert 5 markat digunakan,

iaitu 1 - sangat setuju, 2 - setuju, 3 - tidak pasti, 4 - tidak setuju, dan 5 - sangat tidak setuju digunakan bagi mengenal pasti tahap kemahiran metakognitif murid. Manakala nilai min dirujuk daripada Jamil (2002), iaitu min 1.00 – 2.33 tahap rendah, min 2.34 – 3.66 tahap sederhana dan min 3.67 – 5.00 tahap tinggi. Data yang diperoleh dianalisis menggunakan *Statistic Packages for Social Science (SPSS)* versi 18.0. Penganalisan dibuat secara analisis deskriptif untuk mencari nilai peratusan, min dan sisihan piawai.

DAPATAN KAJIAN

Profil Responden

Jadual 1 menunjukkan profil responden merangkumi jenis sekolah, aliran dan jantina. Seramai 299 orang pelajar di daerah Pasir Mas, Kelantan telah terlibat dalam kajian ini. Kebanyakan pelajar dari sekolah menengah kebangsaan, iaitu 190 orang (63.5%) dan selebihnya adalah dari sekolah menengah agama, iaitu 109 orang (36.5%). Sebahagian besar mereka adalah pelajar aliran Sains, iaitu 207 orang (69.2%) dan hanya 92 orang (30.8%) pelajar aliran Sastera. Berdasarkan Jadual 1, didapati pelajar perempuan lebih ramai, iaitu 156 orang (52.2%) berbanding dengan pelajar lelaki iaitu 143 orang (47.8%) dan kesemua mereka adalah berbangsa Melayu.

Jadual 1: Profil responden kajian

Profil Responden	Maklumat	Frekuensi	Peratus
Sekolah	Sek. Men. Keb.	190	63.5
	Sek. Men. Agama	109	36.5
Aliran	Sains	207	69.2
	Sastera	92	30.8
Jantina	Lelaki	143	47.8
	Perempuan	156	52.2

Kemahiran Metakognitif Pelajar Secara Keseluruhan dalam Pembelajaran Bahasa Melayu

Jadual 2 memaparkan dapatan kajian bagi kemahiran metakognitif berdasarkan aspek kemahiran memantau, menilai dan regulasi dalam kalangan pelajar. Dapatan menunjukkan bahawa kemahiran metakognitif (memantau, menilai dan regulasi) bagi setiap aspek adalah pada tahap tinggi. Keputusan tersebut dapat dilihat menerusi pencapaian skor min, iaitu min 3.74 bagi kemahiran metakognitif memantau, min 3.90 bagi kemahiran metakognitif menilai dan min 3.86 bagi kemahiran metakognitif regulasi. Purata keseluruhan nilai min ialah 3.85, iaitu berada pada tahap tinggi. Hal ini bermakna pelajar tingkatan empat menerap, mengamal dan mengaplikasikan ketiga-tiga kemahiran metakognitif ini dalam pembelajaran Bahasa Melayu.

Jadual 2: Min dan sisihan piawai kemahiran metakognitif secara keseluruhan

Kemahiran Metakognitif	Min	Sisihan Piawai	Tahap
Kemahiran memantau	3.74	0.544	Tinggi
Kemahiran menilai	3.90	0.466	Tinggi
Kemahiran regulasi	3.86	0.485	Tinggi
Keseluruhan	3.85	0.445	Tinggi

Kemahiran Metakognitif Memantau Pelajar dalam Pembelajaran Bahasa Melayu

Jadual 3 menunjukkan tujuh pernyataan bagi aspek kemahiran memantau. Dapatan menunjukkan bahawa nilai keseluruhan min berada pada tahap tinggi, iaitu min 3.74. Daripada tujuh item itu, hanya item 6, iaitu 'Saya tanya diri saya soalan-soalan tentang mata pelajaran Bahasa Melayu sebelum saya mula menjawabnya'. Item ini hanya berada pada min sederhana, iaitu 3.44. Hal ini bermakna pelajar masih tidak yakin ketika menjawab soalan-soalan tersebut sebelum mula menjawabnya. Item 2 dan 3 merupakan item yang memperoleh skor min tertinggi, iaitu masing-masing memperoleh min 3.91. Daripada dapatan ini dirumuskan bahawa pelajar tingkatan empat memantau pembelajaran Bahasa Melayu mereka. Pelajar membuat pemantauan seperti bertanya, mencari beberapa alternatif jawapan, mempertimbangkan beberapa jawapan, mencari beberapa cara menyelesaikan masalah, boleh mengawal cara pembelajaran, dan memikirkan baik buruk dalam menyiapkan sesuatu tugas Bahasa Melayu, sama ada yang berkaitan dengan tajuk pemahaman, bacaan dan karangan. Dengan memantau ini, pencapaian Bahasa Melayu mereka bertambah baik.

Jadual 3. Min dan sisihan piawai bagi aspek kemahiran metakognitif memantau pelajar tingkatan empat dalam pembelajaran Bahasa Melayu

No	Kemahiran Kognitif Memantau	Min	Sisihan Piawai	Tahap
1	Dalam mata pelajaran Bahasa Melayu, saya bertanya diri saya secara berkala, sama ada saya mencapai matlamat saya atau pun tidak.	3.68	0.911	Tinggi
2	Dalam mata pelajaran Bahasa Melayu, saya mempertimbangkan beberapa alternatif bagi sesuatu masalah sebelum menjawabnya.	3.91	0.727	Tinggi
3	Dalam mata pelajaran Bahasa Melayu, saya tanya diri saya, sama ada saya telah mempertimbangkan semua pilihan ketika menyelesaikan masalah.	3.91	0.815	Tinggi
4	Selepas saya menyelesaikan tugas Bahasa Melayu, saya tanya	3.83	0.890	Tinggi

5	diri saya, sama ada terdapat cara lebih mudah untuk melakukannya. Saya boleh mengawal sama ada saya telah belajar dengan baik atau tidak Bahasa Melayu.	3.72	0.815	Tinggi
6	Saya menanya diri saya soalan-soalan tentang mata pelajaran Bahasa Melayu sebelum saya mula menjawabnya.	3.44	1.029	Sederhana
7	Saya memikirkan tentang apa yang perlu saya pelajari sebelum memulakan satu-satu tugas pelajaran Bahasa Melayu.	3.70	0.906	Tinggi
Keseluruhan		3.74	0.543	Tinggi

Kemahiran Metakognitif Menilai Pelajar dalam Pembelajaran Bahasa Melayu

Jadual 4 menunjukkan 13 pernyataan bagi aspek kemahiran menilai. Dapatan menunjukkan bahawa skor min tertinggi bagi aspek kemahiran menilai adalah pada item 7, iaitu 'Saya dapat belajar Bahasa Melayu, dengan baik apabila saya tahu sesuatu tentang tajuk itu' dengan min 4.31. Manakala skor min terendah diperoleh pada item 9, iaitu 'Saya dapat mengingat maklumat Bahasa Melayu dengan baik' dengan min 3.66. Skor min 3.66 ini berada pada tahap sederhana. Secara keseluruhan, aspek kemahiran metakognitif menilai adalah pada tahap tinggi, iaitu dengan min 3.90. Berdasarkan analisis dapatan, jelas menunjukkan bahawa pelajar tingkatan empat menggunakan kemahiran menilai dalam pembelajaran Bahasa Melayu mereka. Pelajar-pelajar tahu akan kekuatan yang dimiliki, boleh menilai sesuatu maklumat itu benar atau sebaliknya, boleh menyusun maklumat mengikut keutamaan, dapat mengingat maklumat yang dipelajari dan sebagainya. Kesemua maklumat dalam pembelajaran Bahasa Melayu ini dapat membantu pelajar menyiapkan sesuatu tugas seperti karangan, pemahaman, tatabahasa, komponen sastera dan sebagainya.

Jadual 4. Min dan sisihan piawai bagi aspek kemahiran metakognitif menilai pelajar tingkatan empat dalam pembelajaran Bahasa Melayu

No	Kemahiran Metakognitif Menilai	Min	Sisihan Piawai	Tahap
1	Saya tahu kekuatan/kelemahan intelektual saya dalam mata pelajaran Bahasa Melayu.	3.93	0.884	Tinggi
2	Saya tahu sejauh mana pencapaian saya setelah selesai satu-satu tugas Bahasa Melayu.	3.95	0.788	Tinggi
3	Saya tahu maklumat mana yang penting untuk dipelajari dalam mata pelajaran Bahasa Melayu.	3.84	0.768	Tinggi
4	Saya boleh menyusun maklumat dengan baik dalam mata pelajaran Bahasa Melayu.	3.71	0.773	Tinggi
5	Secara sedar saya menumpukan	3.93	0.774	Tinggi

6	perhatian kepada maklumat yang penting dalam mata pelajaran Bahasa Melayu. Saya mempunyai tujuan yang khusus bagi setiap strategi yang digunakan dalam mata pelajaran Bahasa Melayu.	3.71	0.898	Tinggi
7	Saya dapat belajar Bahasa Melayu, dengan baik apabila saya tahu sesuatu tentang tajuk itu.	4.31	0.743	Tinggi
8	Saya tahu apa yang guru Bahasa Melayu harapkan saya patut pelajari.	4.04	0.818	Tinggi
9	Saya dapat mengingat maklumat Bahasa Melayu dengan baik.	3.66	0.762	Sederhana
10	Saya boleh menilai, sama ada telah memahami Bahasa Melayu dengan baik.	3.86	0.815	Tinggi
11	Saya selalu berhenti sejenak untuk menyemak kefahaman Bahasa Melayu.	3.81	0.945	Tinggi
12	Saya menilai semua andaian saya apabila saya keliru dalam mata pelajaran Bahasa Melayu.	3.86	0.863	Tinggi
13	Saya belajar Bahasa Melayu lebih apabila saya meminati topik tersebut.	4.12	0.944	Tinggi
Keseluruhan		3.90	0.466	Tinggi

Kemahiran Metakognitif Regulasi Pelajar dalam Pembelajaran Bahasa Melayu

Jadual 5 menunjukkan 19 pernyataan bagi aspek kemahiran regulasi. Dapatan menunjukkan bahawa nilai min bagi setiap pernyataan adalah pada tahap tinggi. Skor min tertinggi bagi aspek kemahiran regulasi adalah pada item 19, iaitu '*Salah saya tanya orang lain untuk membantu saya bila saya tidak memahami Bahasa Melayu*' dengan min 4.44. Manakala skor min terendah diperolehi pada item 9, iaitu '*Saya lukis gambar atau rajah untuk membantu saya memahami apa yang saya pelajari dalam mata pelajaran Bahasa Melayu*' dengan min 3.20. Secara keseluruhan, kemahiran regulasi berada pada tahap tinggi dengan skor min 3.86.

Daripada analisis ini dapat dibuat rumusan bahawa pelajar tingkatan empat ini mempunyai tahap regulasi diri yang tinggi ketika mempelajari Bahasa Melayu. Pelajar berpendapat bahawa mempelajari Bahasa Melayu bukanlah sukar. Mata pelajaran Bahasa Melayu mudah dipelajari, boleh dipelajari dengan pelbagai strategi dan sebagainya. Hal ini mendorong sikap dan minat pelajar untuk mempelajari Bahasa Melayu. Apabila berminat mempelajari Bahasa Melayu, secara langsung regulasi sendiri mereka turut meningkat dan seterusnya mempengaruhi pencapaian mereka. Kenyataan ini boleh disokong berdasarkan gred A yang diperolehi murid dalam mata pelajaran Bahasa Melayu adalah ramai, iaitu 204 responden kajian.

Justeru, kemahiran metakognitif regulasi boleh membantu meningkatkan pencapaian, minat, sikap dan motivasi pelajar-pelajar dalam pembelajaran Bahasa Melayu.

Jadual 5. Min dan sisihan piawai bagi aspek kemahiran metakognitif regulasi pelajar tingkatan empat dalam pembelajaran Bahasa Melayu

No	Kemahiran Metakognitif Regulasi	Min	Sisihan Piawai	Tahap
1	Saya boleh memotivasikan diri saya untuk belajar Bahasa Melayu jika perlu.	3.78	0.916	Tinggi
2	Saya sedar apa strategi yang saya gunakan ketika belajar Bahasa Melayu.	3.60	0.868	Sederhana
3	Saya dapati saya menganalisis kebergunaan strategi yang saya gunakan ketika saya belajar Bahasa Melayu.	3.59	0.830	Sederhana
4	Saya gunakan kekuatan intelektual saya untuk mengimbangi kelemahan saya dalam mata pelajaran Bahasa Melayu.	3.82	0.839	Tinggi
5	Saya memfokus kepada makna dan kepentingan satu-satu maklumat baru dalam mata pelajaran Bahasa Melayu.	4.07	0.750	Tinggi
6	Saya cipta contoh sendiri dalam mata pelajaran Bahasa Melayu bagi menjadikan sesuatu maklumat itu lebih bermakna.	3.74	0.963	Tinggi
7	Saya cuba menggunakan strategi yang telah berjaya pada masa lepas dalam mata pelajaran Bahasa Melayu.	4.00	0.820	Tinggi
8	Saya menetapkan matlamat tertentu sebelum memulakan satu-satu tugas Bahasa Melayu.	3.81	0.814	Tinggi
9	Saya lukis gambar atau rajah untuk membantu saya memahami apa yang saya pelajari dalam mata pelajaran Bahasa Melayu.	3.20	1.130	Sederhana
10	Saya cuba menterjemahkan maklumat baharu dalam perkataan saya sendiri dalam mata pelajaran Bahasa Melayu.	3.74	0.965	Tinggi
11	Saya menukar strategi apabila saya gagal memahami Bahasa Melayu.	3.72	0.901	Tinggi
12	Saya memperlahankan bacaan Bahasa Melayu, apabila saya jumpa satu-satu maklumat yang penting.	4.14	0.888	Tinggi
13	Saya membahagikan apa yang saya pelajari Bahasa Melayu, kepada langkah demi langkah.	3.82	0.836	Tinggi

14	Saya menggunakan strategi belajar Bahasa Melayu yang berbeza bergantung kepada situasi.	3.82	0.892	Tinggi
15	Saya berhenti dan membaca semula bila saya menjadi keliru dalam mata pelajaran Bahasa Melayu,	4.31	0.813	Tinggi
16	Saya membuat imbasan kembali secara berkala untuk membantu saya memahami Bahasa Melayu,	4.12	0.869	Tinggi
17	Saya fikirkan beberapa cara untuk menyelesaikan masalah dalam mata pelajaran Bahasa Melayu, dan pilih satu cara terbaik.	4.09	0.851	Tinggi
18	Setelah habis belajar Bahasa Melayu, saya selalu merumuskan apa yang telah saya pelajari.	3.60	0.932	Sederhana
19	Saya tanya orang lain untuk membantu saya bila saya tidak memahami Bahasa Melayu.	4.44	0.837	Tinggi
Keseluruhan		3.86	0.485	Tinggi

PERBINCANGAN

Secara keseluruhan, hasil kajian menunjukkan bahawa pelajar-pelajar tingkatan empat menerap, mengamalkan dan mengaplikasikan kemahiran meta kognitif dalam pembelajaran Bahasa Melayu mereka. Ketiga-tiga kemahiran meta kognitif ini, iaitu memantau, menilai dan regulasi didapati berada pada tahap tinggi. Kemahiran memantau memperoleh min 3.74, kemahiran menilai memperoleh min 3.90 dan kemahiran regulasi memperoleh min 3.86. Hal ini bermakna pelajar-pelajar menyedari bahawa penting bagi mereka menggunakan kemahiran meta kognitif dalam pembelajaran mereka. Dengan membuat pemantauan, menilai semula tugas sebelum menghantarnya dan membuat regulasi sendiri tentang tugas yang dibuat membantu pelajar-pelajar berjaya dalam pembelajaran Bahasa Melayu. Dapatan ini ada korelasi dengan pencapaian Bahasa Melayu PMR pelajar berkenaan di mana 284 orang memperoleh gred A (cemerlang) dan B (baik) dalam mata pelajaran Bahasa Melayu tersebut. Hanya tujuh orang sahaja mendapat gred C bagi mata pelajaran Bahasa Melayu berkenaan.

Dapatan kajian ini menyamai beberapa kajian terdahulu seperti kajian Faridah (1998), Fatimah (1998) dan Muhammad Azhar (1999) dalam kemahiran membaca, Sahlan (2012) dalam kemahiran menulis. Kesemua kajian ini mendapati bahawa pelajar-pelajar menggunakan kemahiran meta kognitif dalam membantu dan menilai kemahiran membaca ataupun ketika menyiapkan sesuatu penulisan karangan. Dengan memantau, menilai dan membuat

regulasi sendiri setiap bacaan dan penulisan yang dibuat, pencapaian Bahasa Melayu pelajar berkenaan meningkat. Malahan tahap regulasi sendiri mereka juga turut meningkat di samping memberi dorongan dan motivasi pelajar untuk terus belajar dan berminat mempelajari Bahasa Melayu.

Namun demikian, dapatan ini bertentangan dengan kajian Shafee (2011) dan Zamri et al. (2012) yang mengkaji kemahiran meta kognitif pelajar dalam pembelajaran Kesusasteraan Melayu. Kajian mereka mendapati bahawa pelajar tingkatan empat di tiga buah sekolah menengah yang dikaji kurang menerap dan mengaplikasikan kemahiran meta kognitif mereka ketika mempelajari Kesusasteraan Melayu. Pencapaian murid dalam mata pelajaran ini adalah kurang memuaskan apabila pelajar tidak memantau, menyemak dan menilai pembelajaran dan tugas yang dibuat. Menurut Abdul Rasid (2011) dan Tamam et al. (2011), kegagalan pelajar dalam membaca dan menulis dengan baik dalam tugas yang dibuat dan juga peperiksaan menyumbang kepada kegagalan mereka dalam mata pelajaran Bahasa Melayu. Pelajar gagal memantau, menilai dan membuat regulasi tugas atau latihan yang dibuat sehingga menjejaskan pencapaian Bahasa Melayu mereka.

Dapatan kajian ini selaras dengan dapatan Saemah (2004) yang menunjukkan bahawa masih terdapat kelemahan dalam kalangan pelajar dari segi amalan meta kognitif mereka. Amalan regulasi kognisi seperti merancang, menjalankan, dan menyemak kurang diamalkan oleh pelajar ketika belajar. Kegagalan tersebut juga menyebabkan kurangnya atau tidak ada keperluan untuk memperbaiki strategi yang digunakan. Keadaan tersebut juga akan menyebabkan mereka tidak menyedari apakah sebenarnya strategi yang mereka gunakan dan dengan itu amalan meta kognitif juga tidak dapat diaplikasikan sewaktu mereka belajar. Daripada perbincangan ini, dapat dibuat satu kesimpulan bahawa:

1. Terdapat hubungan yang erat bahawa pencapaian yang baik pelajar dalam pembelajaran Bahasa Melayu ada kaitannya dengan kemahiran meta kognitif mereka. Pelajar yang sedar akan kebolehan meta kognitifnya akan menggunakan sebaik mungkin dalam pembelajaran Bahasa Melayu.
2. Kesedaran akan pentingnya kemahiran meta kognitif dalam pembelajaran Bahasa Melayu harus diketahui setiap pelajar. Pelajar yang berjaya dalam pembelajaran Bahasa Melayu selalunya akan membuat perancangan, mengorganisasikan cara pembelajaran, membuat pemantauan hasil tugas yang dibuat seperti menilai dan menyemak serta memiliki kemahiran regulasi yang tinggi. Faktor ini banyak membantu

pelajar ini memperoleh keputusan yang cemerlang dan baik dalam sesuatu peperiksaan.

3. Guru-guru Bahasa Melayu perlu memiliki strategi dan pendekatan mengajar yang berpusatkan pelajar. Hal ini kerana guru-guru dapat mengenal pasti kekuatan dan kelemahan pelajarannya dalam pembelajaran Bahasa Melayu. Pelajar yang lemah pencapaian Bahasa Melayu antara lain disebabkan oleh kelemahan pelajar untuk merancang, mengenal pasti masalah, mencirikan masalah sebenar yang perlu diselesaikan dan memahami strategi untuk menyelesaikan setiap masalah berkenaan. Dengan cara ini, guru Bahasa Melayu dapat membantu pelajar mempelajari Bahasa Melayu dengan mudah dan menyeronokkan. Menurut Lee (2002) amalan meta kognitif yang digunakan pelajar dapat mengatasi segala kekurangan dalam menyelesaikan permasalahan dalam pembelajaran.

KESIMPULAN

Guru-guru harus menyedari bahawa setiap individu pelajar mempunyai gaya pembelajaran yang berbeza. Demikian juga dalam pembelajaran Bahasa Melayu. Setiap guru Bahasa Melayu perlu merancang pengajarannya selari dengan tahap kognitif pelajar mereka. Guru Bahasa Melayu seharusnya dapat membantu pelajar merancang aktiviti pembelajaran mereka sesuai dengan tahap kognitif mereka. Manakala bagi pelajar pula, mereka seharusnya perlu memiliki kemahiran meta kognitif yang mantap. Kemahiran memantau, menilai dan membuat regulasi sendiri boleh dipelajari sendiri ataupun melalui tunjuk ajar guru. Dengan menguasai, mengaplikasikan dan menggunakan kemahiran meta kognitif dalam pembelajaran Bahasa Melayu, pencapaian pelajar turut meningkat. Minat dan motivasi mereka juga akan bertambah jika kemahiran meta kognitif ini dapat membantu mereka menguasai Bahasa Melayu dengan baik.

RUJUKAN

- Abdul Rasid Jamian. (2011). Permasalahan kemahiran membaca dan menulis Bahasa Melayu pelajar-pelajar sekolah rendah di luar bandar. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu*, 1 (1) Mei: 1-12.
- Faridah Mahadi. (1998). Kajian kualitatif terhadap strategi meta kognitif pemahaman bacaan murid di sebuah sekolah rendah. Tesis Sarjana Pendidikan. Fakulti Pendidikan, Universiti Malaya, Kuala Lumpur.
- Fatimah Idris. (1998). Hubungan kesedaran meta kognitif dengan pemahaman bacaan teks ekspositori di kalangan pelajar tingkatan dua. Tesis Sarjana Pendidikan. Fakulti Pendidikan, Universiti Malaya, Kuala Lumpur.
- Jamil. Ahmad. (2002). Pemupukan budaya penyelidikan di kalangan guru sekolah: satu penilaian. Tesis Doktor Falsafah. Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Lee, K.W.L. (2002). A reflection on an in-service course for chemistry teachers in Singapore. Dlm. T.A. Gurl, K.W.L. Lee, N.K. Goh dan L.S. Chia. *New paradigms for science education: A perspective of teaching problem solving, creative teaching and primary science education*. Singapura: Prentice Hall.
- Muhammad Azhar (2004). Kesedaran meta kognitif membaca di kalangan murid sekolah menengah. *Jurnal Pendidikan*, 24: 113-121.
- O'Neil, H.F. Jr. & Abedi, J. (1996). *Reliability and validity of State Meta cognitive Inventory: Potential for alternative assessment*. Los Angeles, CA: Graduat School of Education and Information Studies, University of California.
- Saemah Rahman. (2004). Hubungan antara meta kognisi, motivasi dan pencapaian akademik pelajar universiti. Tesis Doktor Falsafah. Fakulti Pendidikan, Universiti Malaya, Kuala Lumpur.
- Sahlan Surat. (2012). Keberkesanan strategi 4-meta dalam aktiviti penulisan Bahasa Melayu pelajar tingkatan 4. Tesis Doktor Falsafah. Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Shafee Abdul Hamid. (2012). Amalan Meta Kognitif dalam Kalangan Murid ketika Belajar Komponen Sastera. Kertas Projek Sarjana Pendidikan. Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Tamam Timbang, Zamri Mahamod & Afendi Hamat. (2011). Faktor dan kesan masalah membaca dalam kalangan murid sekolah rendah kerajaan di Brunei Darussalam. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu*, 1 (1): 89-107.
- Yahya Othman. (2007). *Mengajar membaca: Teori dan aplikasi panduan meningkatkan kemahiran mengajar membaca*. Bentong: PTS Professional Publishing Sdn. Bhd.
- Zamri Mahamod, Shafee Abdul Hamid, Tamam Timbang, A. Rahman Haron & Zuhairah Muhamad. (2012). Amalan meta kognitif dalam kalangan murid ketika belajar komponen sastera. *Proceedings International Seminar Educational Comparative Competency Based Curriculum Between Indonesia and Malaysia*, 157-172. Bandung: RIZQI Press.